

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет природничих наук

Кафедра географії та природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географія міст України та світу

Освітня програма Географія

Спеціальність 106 Географія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол №8 від
“28” лютого 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Географія способу життя населення
Викладач (-і)	Доц. Гілецький Й.Р.
Контактний телефон викладача	+380966071716
E-mail викладача	yosyp.hiletskyi@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кредитів, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Згідно затвердженого розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Навчальна дисципліна «Географія способу життя населення» розрахована на студентів за спеціальністю 106 Географія відповідно до освітньо-професійних програм «Бакалавр», згідно з навчальним планом. Курс побудований у відповідності із загальними завданнями, які стоять перед майбутніми фахівцями даного профілю на сучасному етапі. Він є одним із вибіркового курсів, який має як теоретичну так і практичну спрямованість.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Курс покликаний розкрити зміст і структуру поняття способу життя як географічної категорії, ознайомити студентів з основними теоретичними моделями, що відображають ключові особливості способу життя населення.</p> <p>Студенти повинні Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - становлення і розвитку географічних досліджень способу життя у вітчизняній і зарубіжній географії, визначення місця і ролі географії способу життя в системі суспільно-географічних наук; - методологічні підходи до географічного вивчення способу життя; - тенденцій в трансформації способу життя в пострадянському суспільстві та сучасних умовах. <p>Уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - давати характеристику способу життя населення; - розробляти програми регіонального дослідження способу життя; - виявляти особливості просторової диференціації способу життя і його компонентів; - розкривати характер і причин формування соціально-географічної стратифікації населення, визначати та характеризувати основні типи способу життя населення України та конкретних регіонів. 	
4. Компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів. - Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - Навички міжособистісної взаємодії. - Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації. - Дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень з географічних наук на соціальну сферу; здатність цінувати різноманіття та мультикультурність. 	
5. Результати навчання	
<ul style="list-style-type: none"> - Пояснювати особливості організації географічного простору. - Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах. - Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні. 	

<ul style="list-style-type: none"> - Оцінювати роль України в світі, знати і пояснювати особливості просторової організації природи, населення і господарства України. - Застосовувати знання теоретичних і методологічних основ географічних наук для моніторингу і оцінки природних умов, порівняльно-географічного аналізу розвитку економіки, населення, соціальної сфери держав світу та України. 					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			24 год		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			36 год		
самостійна робота			60 год		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність		Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
8	106 Географія		4	Вибірковий	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи дослідження сільських поселень					
Тема 1. Об'єкт і предмет дослідження географії способу життя населення.	Лекція 2 год, практичні 2 год	1, 2, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (8 год)	5	1-й тиждень навчання
Тема 2. Поняттєво-термінологічний апарат географії способу життя населення.	Лекція 2 год, практичні 4 год	1, 2, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (12 год)	10	2-й та 3-й тижні навчання
Тема 3. Кількісні та якісні методи соціально-географічних досліджень способу життя населення.	Лекція 2 год, практичні 2 год	1, 2, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (8 год)	10	3-й та 4-й тижні навчання
Тема 4. Чинники соціально-демографічного розвитку та демографічна політика.	Лекція 2 год, практичні 2 год	1, 2, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (8 год)	15	4-й та 5-й тижні навчання

Тема 5. Концепції та моделі ринку праці	Лекція 2 год, практичні 2 год	1, 2, 4, 5	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (8 год)	10	5-й та 6-й тижні навчання
Тема 6. Концепції та моделі міграційної поведінки населення.	Лекція 2 год, практичні 4 год	1, 2, 4, 5	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (12 год)	10	6-й та 7-й тижні навчання
Тема 7. Медична географія. Географія здоров'я населення.	Лекція 2 год, практичні 2 год	1, 2, 4, 5	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (8 год)	15	8-й та тиждень навчання
Тема 8. Географія дозвілля населення.	Лекція 2 год, практичні 4 год	1, 2, 3, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (12 год)	15	9-й –10-й тижні навчання
Тема 9. Географія споживання населення.	Лекція 2 год, практичні 4 год	1, 2, 3, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (12 год)	15	10-й –11-й тижні навчання
Змістовий модуль 2. Географія рівня та якості життя населення					
Тема 10. Географія рівня життя населення. Географія бідності.	Лекція 2 год, практичні 2 год	1, 2, 3, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (8 год)	15	12-й тиждень навчання
Тема 11. Географія соціальних негараздів населення.	Лекція 2 год, практичні	1, 2, 3, 4	Опрацювати теоретичний матеріал та	15	13-й –14-й тижні навчання

	4 год		підготувати питання семінарського заняття в теми (12 год)		
Тема 12. Географія якості життя населення.	Лекція 2 год, практичні 4 год	1, 2, 3, 6	Опрацювати теоретичний матеріал та підготувати питання семінарського заняття в теми (12 год)	10	14-й – 15-й тижні навчання

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять. На початку майже кожного заняття проводиться короткий зріз у тестовій формі рівня опрацювання теоретичного матеріалу, на основі якого виконується лабораторна робота.</p> <p>Усі студенти мають обов'язково виконати усі практичні роботи передбачені навчальною програмою. Оцінки за зрізи та здані лабораторні виставляються у національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2). Вони виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>З усіх основних тем курсу обов'язковим для кожного студента є контрольний зріз знань у формі письмового тесту, який оцінюється за 5-бальною шкалою. Таких тематичних зрізів проводиться за семестр вісім.</p>
Семінарські заняття	<p>Практичні роботи (семінари) вимагають від студентів дотримання певного рівня відповіді, яка передбачає як опору на лекційний матеріал, так і використання рекомендованої літератури та інших додаткових джерел інформації.</p> <p>При оцінюванні відповідей враховується також рівень теоретичної підготовки, розуміння причинно-наслідкових зв'язків, володіння понятійним апаратом.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка за поточний контроль знань. Порядок та система оцінювання передбачається у робочих навчальних програмах дисципліни. Підсумкова залікова оцінка розраховуються та виставляються викладачем і оголошуються студентам на останньому семінарському занятті. При семестровому контролі з навчальної дисципліни у вигляді</p>

заліку до залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною, національною (“зараховано”, “незараховано”) шкалами та шкалою ЄКТС.

8. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу. Зараховуються бали, набрані при поточному оцінюванні, а саме контрольних зрізах, усних відповідях на семінарі, участі у виїзних практичних заняттях. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час занять. Пропуски чи запізнення на заняття не звільняють від написання тематичних зрізів знань у формі тестів.

Не допускаються користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше навчального матеріалу.

Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”» https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf>

Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання

Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf>

Участь в опитуванні (анкетуванні)

По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності <https://d-learn.pnu.edu.ua/> щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.

Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

9. Рекомендована література

1. Голиков А.П., Олійник Я.Б., Степаненко А.В. Вступ до економічної і соціальної географії: підручник. – К.: Либідь, 1997. – 320 с.
2. Гукалова І.В. Від якості життя населення в географії до географічної сутності якості життя // Укр. геогр. журн. – 2010. – №2. – С.45-49.
3. Гукалова І.В. Якість життя населення України: суспільно-географічна концептуалізація [монографія]. – К.: ДП «Друкарня МВС України», 2009. – 347 с.
4. Мезенцева Н., Кривець О. Гендер і географія в Україні: монографія – К.: Ніка-Центр, 2013. 194с.
5. Ровенчак І.І. Географія культури: проблеми теорії, методології та методики дослідження: монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2008. – 240 с.
6. Щитова Н.А. Географія образу життя: теорія и практика регіонального дослідження: автореф...д-ра геогр.наук. – М.: МГУ ім. М.В.Ломоносова, 2005. – 38 с.

Викладач _____ Й.Р.Гілецький